

PAOLA PERETTI

Én és a
Cseresznyefa



Mafalda kilencéves, nagy, vastag, sárga keretes szemüveget visel, és kívülről fújja Italo Calvino könyvét, A famászó báró kalandjait. Elszökik a tanárai elől, és felmászik az iskola bejáratánál álló cseresznyefára Ottimóval, hűséges, tarka macskájával együtt, aki mindenhová követi. Arról álmodozik, hogy egyszer majd felköltözik erre a fára, ám néhány hónap múlva nem fogja már látni, mert a szeme fénye napról napra kihunyóban van: lassacskán megvakul. Kíváncsi kislány, és megrémíti az a gondolat, hogy sötétben fog maradni, ezért naplót vezet, amelyben feljegyzi azokat a dolgokat, amelyeket már nem fog tudni többé csinálni, mint például megszámolni a csillagokat, vagy épp focizni Filippóval, az iskola legrosszabb gyerekével, aki csak vele hajlandó kedves lenni. A családjá és barátai segítségével Mafalda megéri, hogy másképpen is lehetséges látni. A virágok illatából megtanulja megmérni a távolságot, amely a cseresznyefától elválasztja, és új lista írásába fog: feljegyzi azokat a dolgokat, amelyek fontosak neki, és amelyeket továbbra is tud csinálni.

Ez a kis Mafalda története, de egyúttal Paola Perettié is, a magával ragadó erővel bíró íróőé, aki meg akarta írni az első regényét, amikor megtudta, hogy súlyos szembetegsége van. Ez a könyv megtanít látni azt, ami még nincs, és harcolni az álmainkért.



PAOLA PERETTI

Én és a
Cseresznyefa

— részlet —



1.

A sötétség

Minden gyerek fél a sötétől.

A sötétség ajtó és ablak nélküli szoba, ahol a szörnyek elkapnak és némán felfalnak.

Én csak a saját sötétségemtől félek, attól, ami a szememben van.

Nem én találok ki. Ha én találnám ki, anya nem venne nekem barack alakú, krémes, likőrös süteményt, és nem engedné meg, hogy vacsora előtt megegyem. Ha minden rendben lenne, apa nem zárkózna be a fürdőszobába, mint amikor a főbérő telefonál, mert ha ő telefonál, az sosem jelent jót.

– Ne aggódj! – mondja anya, miközben vacsora után elmosogat. – Menj a szobádba játszani, és ne gondolj semmire!

Kis ideig még a konyhaajtóban maradok, próbálom a gondolataim erejével rávenni, hogy forduljon felém, de



soha nem működik. Ezért most itt vagyok a szobámban, és Ottimo Turcaretet simogatom, a szürke és gesztenyebarna macskámat, akinek csomó van a farka végén. Őt nem érdekli, ha felveszem, ha a szőnyegen nyúzom vagy vécékefével üldözöm. Macska, mondja apa, és a macskák megalkuvók. Ez talán azt jelenti, hogy szereti, ha figyelnek rá. Nekem elég, ha rendelkezésre áll, ha gondom van, és szükségét érzem, hogy valami meleget és puhát szorongassak. Mint most.

Tudom, hogy valami nincs rendjén. Lehet, hogy csak egy negyedik osztályos kislány vagyok, de mindent észreveszek. Az unokatestvérem menyasszonya azt mondja, harmadik szemem van. Ő indiai, és pöttyöt fest a homlokára. Örülök, hogy ezt gondolja, de nekem elég volna, ha legalább a két meglévő szemem működne.

Időről időre sírhatnékom támad, mint most is. A szemüvegem bepárásodik, amikor sírni készülök. Leveszem, így legalább megszárad, és eltűnik az orromról a piros folt. Első osztályos korom óta kell hordanom. Ezt a sárga, csillogó köveset múlt év decemberében vettük, és nagyon tetszik. A tükör előtt újra felteszem.

Szemüveg nélkül úgy látom, mintha minden halvány ködfoltban úszna, mint amikor nagyon meleg vízzel tusolok. Ezt a ködfoltomat Stargardt-szindrómának hívják, legalábbis ezt mondták a szüleim, akik bizonyára a kórházban hallották. Apa érintőképernyős telefonján internet is van, és ott azt írják, hogy Stargardt úr száz évvel ezelőtt élt, német szemész-



orvos volt: ő fedezte fel azt, ami a szememben történik. Ő jött rá arra is, hogy akinek ilyen ködfoltja van, az először fekete foltokat kezd látni a tárgyak és személyek előtt, majd ezek a foltok egyre nagyobbak lesznek, végül óriásira nőnek, ezért akinek ilyen foltok vannak a szemében, annak egyre közelebb kell hajolnia a dolgokhoz, hogy jobban lássa őket. Az internet azt mondja: *a betegség hozzávetőlegesen tízezer emberből egyet érint.* Anya szerint a különleges embereket Isten választotta ki, de én nem érzem magam túlságosan szerencsésnek, ha erre gondolok.





2.

Dolgok, amik nagyon fontosak nekem (és amiket nem fogok tudni többé csinálni)

A tükörben három lépés távolságból látom magam.

Ez a távolság viszont csökken: múlt évben még öt lépésről is láttam magam. A tükör előtt Ottimo Turcaret fejét simogatom, és a hajamat is lesimítom, ha már itt vagyok. Mostanában anya szereti befonni, és jaj nekem, ha összekócolom! Annyira tetszik neki, hogy még aludni is így szoktam. Apa bedugja a fejét, és azt mondja, most már ugrás a pizsamába, és mossak fogat. Azt mondom, jól van, de mindig sokáig ácsorgok még az ablak előtt, mielőtt szót fogadnék. A szobám ablakából jókora darab látszik a fekete égből. Szeretek kihajolni, és kinézni az ilyen őszi estéken, mert nincs hideg, és látszik a hold meg a sarkcsillag, amely erősen ragyog. Anya azt mondja, ők Jézus lámpása és gyufája. Engem minden másnál jobban érdekel, hogy ellenőrizzem, minden csillag megvan-e még.



Mielőtt elaludnék, apa bejön, és mesél nekem. Most a *Robin Hood* felénél járunk, amitől folyton erdőkről és nyilakról álmodom. Aztán szokás szerint bejön anya is, elrendezi a copfjaimat a párnán az arcom körül, és jó éjszakát kíván; a lehelete olyan, mint a mentás jégcsap.

Ma este viszont együtt jönnek be, és két oldalról az ágyamra ülnek. Azt mondják, észrevették, hogy kicsit rosszabbul látok, ezért úgy döntöttek, egy nagyon különleges vizsgálatra visznek jövő héten. Nem szeretek hiányozni az iskolából, mert fontos információkról (mennyi időbe telt megépíteni a piramisokat?) és pletykákról (igaz, hogy Chiara és a 4. C-s Gianluca összejöttek?) maradok le. De a szüleim előtt csendben maradok. Megvárom, hogy kimenjenek és eloltsák a villanyt, aztán felkapcsolom a kislámpát az éjjeliszekrényen, és az ujjaimmal végigsimítom a könyvek szélét, amelyeket az ágytámla fölött tartok egy kis polcon. Előveszek egy füzetet, az egyik sarka számárfüles.

A párnámra fektetem. A borítóján lévő címkén ez áll:
MAFALDA LISTÁJA.

Ez a füzet az én titkos naplóm. Az első oldalon egy dátum olvasható:

Szeptember 14.

Ez három évvel és tizenegy nappal ezelőtt volt. Alatta ez áll:



*Dolgok, amik nagyon fontosak nekem
(és amiket nem fogok tudni többé csinálni)*

Nem túl hosszú lista. Igazság szerint három oldal, és az első tetején ez áll:

*Megszámolni éjjel az összes csillagot
~~Tengeralattjárót vezetni~~
Fényjelekkel jó éjszakát kívánni az ablakból*

Vörös riasztás. Párás szemüveg.

Nagymama itt lakott szemben, a csipkefüggönyös, piros házban, ahol most egy pár lakik, akik soha nem köszönnek, ráadásul a függönyt is kicserélték. Nagymama apa édesanyja volt, ugyanolyan göndör hajú, mint apa és én, csak ősz, és lefekvés előtt mindig jeleket küldött nekem zseblámpával. Egy fényvillanás azt jelentette: „hívlak”. Két villanás: „jó éjszakát”. Három villanás: „neked is”. De ez régen volt, amikor még kilenc lépés távolságból láttam magam a tükörben.

A második oldalt nem mutatom meg senkinek, még Ottimo Turcaretnek sem, mert ez igazán, de igazán nagyon titkos.

A harmadik oldalon ez áll:

Focizni a fiúkkal



*Kitalálni egy olyan útvonalat a járdán, amelyről ha le-
esel, a lávába zuhansz és meghalsz
Papírgalacsinokkal kosarazni
Felmászni az iskola cseresznyefájára*

Az iskola cseresznyefájára rengetegszer felmáztam már, az első naptól kezdve, hogy oda kezdtem járni. Ez az én fám. Egyetlen gyerek sem tud olyan magasra mászni rajta, mint én. Kiskoromban a törzsét simogattam, átöleltem... ő volt az én barátom.

Az iskola cseresznyefáján találtam Ottimo Turcaretet. Ijedt volt, és olyan szürke meg gesztenyebarna, mint most, csak csúnyább. Olyan aprócska kölyök volt, hogy sikerült a köpenyem zsebében hazacsempésznem, és a szüleim csak akkor vették észre, hogy egy nagyon kicsi cica az, amikor már előhúztam, és a konyhaasztalra tettem. Akkor még nem Ottimo Turcaretnek hívták, nem volt neve, de nem sokkal azután, hogy hozzánk került, és mindenhová követni kezdett, még az iskolába is, apától megkaptam ajándékba a kedvenc könyvét, *A famászó báró kalandjait*, és esténként, alvás előtt felolvasta nekem. Így ismertem meg Cosimót, azt a nálam nem sokkal idősebb fiút, aki olyan korban élt, amelyben hemzsegték a parókás emberek, akik rá akarták kényszeríteni, hogy halálosan unalmas feladatokat végezen és undorító ételeket egyen. Megismertem a tacsokóját is, akinek két neve volt, és akkor úgy határoztunk, hogy



Ottimo Turcaretnek olyan Ottimo Turcaret-es arca van, bár a mi macskánknak nincs két kis gazdája, mint a tacsónak, akit Ottimo Massimónak hívtak, amikor Cosimóval volt, és Turcaretnek, amikor visszajött az igazi gazdája, Viola.

A könyvben a kedvenc szereplőm Cosimo: nagyon tetszik, hogy úgy dönt, a fákon fog élni, és le sem mászik többé, mert szabad akar lenni. Én nem lennék ilyen bátor. Egyik nap megpróbáltam egy kis házikót építeni a cseresznyefa ágai közé vécépapírból, de esni kezdett, mire a falai szétfoslottak. De igazából fel szerettem volna vinni magammal egy képregényt, és az egyik villás ágon elolvasni. Akkor még elég jól láttam.

Első osztályos korom óta minden évben szemvizsgálatra megyek, ahol olyan cseppeket kapok, amelyektől ég a szemem. Az orvosok „rutinvizsgálatnak” nevezik. Viszont a jövő heti különleges vizsgálat kicsit más lesz, mert nagyon gyorsan kezd kihunyni a láng, ami a szememben van. Nagyon, nagyon, nagyon gyorsan. A szemészorvos magyarázta így nekem, aki nem német, mint Stargardt úr, és nem fedezett fel a világon semmit, de mindig kapok tőle egy ceruzát, amelynek a végén színes radír van. Azt mondta, hogy némelyeknek öregeen huny ki a szeme világa, másoknak hamarabb. Az enyém akkor fog kihunyni, de teljesen, amíg még kicsi vagyok.

De most nem akarok ezen gondolkodni, csak Robin Hood erdejéről és nyilairól szeretnék álmodni.



Becsukom a titkos naplót, és eloltom a lámpát.

Cosimo, segítesz nekem?

Te igenis képes vagy rá, hogy bármit megtégy, és jó vagy. Tudom, mert a könyvben felolvastál a zsványnak, hiába okozott egy csomó bajt. A börtön rácsain át egészen a halálos ítélet napjáig segítéssel így neki, gondold csak bele. De nekem? Nekem ki olvas? Ki olvassa fel nekem a történeteket, ha sötétben maradok, és anya meg apa dolgozik?

Ha te sem segítesz, aki épp úgy a fák barátja vagy, mint én, akkor a végén szóba sem állok veled. Sőt, nem is gondolok rád. Találnod kell rá valami módot, hogy segíts nekem, lehet titkos módszer is, nem muszáj elárulnod, elég, ha megtalálod. Máskülönben a gondolataim erejével eltüntettem a feneked alól az ágakat, és belezuhansz a lávába, a krokodilok közé, vagy a földre, ami neked tán még rosszabb is lenne, tekintve, hogy megesküdtél, soha többé nem mászol le a fákról.

Estella mindig azt mondja, képesek vagyunk egyedül boldogulni, nem kell hozzá semmi. De tudod, nekem igenis szükségem van valamire. Megígéred, Cosimo? Segítesz nekem?





3.

Amazonos játék

A lista ötletét Estella adta három éve és tizenegy napja, amikor idejött Romániából, és az iskolám portása lett.

Az udvaron voltam, a cseresznyefán, becsengettek, és én nem tudtam lemászni.

– Nem tudsz *lejön*, igaz?

Lenéztem a fáról, a szememet meresztettem, és félrehúztam egy kis ágat, amelyen sok sárga levél volt. A törzshöz közel, összefont karokkal egy portás néni állt, akit soha nem láttam még az iskolában. Magas volt, sötét hajú, és bár nem láttam jól, milyen színű, de a szeme olyan nagynak és feketenek tűnt, hogy egy kicsit majdnem megijedtem.

– Akkor én *segít*. Aztán *mész osztály*.

Biztosan külföldi. Meg sem mozdultam a fán. Túlságosan féltem, hogy leesek.



– Tedd oda a lábad! – A portás néni azzal az ijesztő szemével a törzs egyik kiálló részére nézett, kicsivel alattam. Erősen szorítottam az ágat, amelyen ültem. Megpróbáltam kinyújtani az egyik lábam, de megcsúsztam, és a súlyomtól kéregdarabok dörzsölődtek le. Azonnal felvettem a korábbi testhelyzetemet.

– Nem mászok le.

– És egész *életben* fent maradsz?

– Igen.

– Akkor szia! – A portás néni egy lépést tett az iskola felé. A lába alól reccsenés hallatszott, mire lehajolt, és felvett a földről egy piros szemüveget. A levelek között volt.

– Hát ez? A tied?

– Az én szemüvegem. Leesett, miközben felfelé másztam. És most nem tudok lemászni!

– Ne sírj! Nem kell. – Az éjfélete szemű nő visszajött az ág alá. – *Tudni*, Romániában én is mindig fára másztam. Szerettem ott fent játszani.

Szipogtam, és megkérdeztem, mit játszott.

– Olyan... hogy is mondják... amazonosat. Tudod, mi az az amazon?

– Nem. Mi az?

– Lovas harcosnő, mint a férfiak. Aki nem fél a fáról lemászni.

– De neki nem kell szemüveg.



– Nem. Nagyon erős. Semmitől nem fél. Levág egy darabot a melléből, hogy jobban foghassa a lándzsát.

– Egy darabot a melléből?

– Igen. A nagyanyám nagyanyjának a nagyanyja az amazonok családjából származott, nagyon régen.

– Ez nem lehet igaz.

– De igen, igaz.

A fekete, félelmet keltő szemű nő gyorsan feltúrta a köpenye ujját, aztán felfelé kezdett mászni a fára. Erősen szorítottam az ágat. Amikor velem egy magasságba ért, úgy ült mellém, mintha lovagolna.

– Látod? Amazon.

– De most hogy fogunk lemászni?

Elővette a köpenye zsebéből a szemüvegem, és odaadta. Azonnal feltettem. Piszkos volt és egy kicsit csálé, de máris jobban láttam.

– Most pedig gyere utánam! – mondta a nagy szemű portás néni. Közelről láttam, hogy nagyon erős rúzszt használ. Lefelé kezdett mászni, épp olyan gyorsan, mint felfelé.

– Várj!

– Mi az?

– Én nem akarok lemászni.

– Az isten szerelmére, miért nem? Gyere le, nekem *dolgozik* kell!

Sajnáltam, hogy rám vesztegette az idejét. Jót akart azzal, hogy felhozta a szemüvegem, de én nem akartam lemászni,



mert előző nap Olga doktornő azt mondta, hogy csúnyán megbetegedett a szemem, és megijedtem.

Ott akartam maradni, ahol nem történhet velem semmi.

Megmondtam a portás néninek. Azt is elmeséltem neki, hogy nem látok túl jól, és hogy tovább fog romlani a szemem. Elmondtam neki, hogy nem akarom, hogy ne tudjak többet fára mászni. Tényleg hatalmas szeme volt, feketével kihúzva.

– Ha az ember nem tud majd valamit csinálni, listát kell írnia. Akkor biztos lehet benne, hogy nem szalaszt el semmit.

– Listát?

– Persze. Listát. Évekkel ezelőtt én is készítettem egyet.

– Te is rosszul láttál?

– Nem.

– Akkor mi bajod volt?

A nő fújtatott, és tovább mászott lefelé a fáról.

– Kevesebb bajom volt, mint most veled, te kis bajkeverő.

Nagyon lassan követtem, apránként mozdultam az ágakon. Egy kicsit megbántott azzal, amit mondott, de kíváncsi voltam.

– És mi állt a listádon?

– Mássz le, megmutatom! Hogy hívnak?

– Mafalda. És téged?

– Estella.

Estella leugrott a cseresznyefa legalacsonyabb ágáról, és felém fordult. Én is egy alacsony ágra értem, és ugrottam. Ő



elkapott, és letett a földre. Aztán az iskola bejárata felé indult, de előtte a kezével intett nekem. – Estella nem hazudik. Csakis igazat mond. Menjünk, és nézzük Estella listáját!

Estellával azóta minden nap találkozom az iskolában.

Amikor tíz perccel nyolc előtt megérkezem, ő már a kapuban vár, és a titkos jelünkkel szólít, ami nem is olyan titkos, mert mindenki hallja: fülsiketítően hangos füttyszó, amilyenre csak ő képes, az ujjait a szájába dugva. Én nagyon-nagyon messziről meghallom, és elé megyek.

De előtte megállok, és köszönök a cseresznyefának. Amikor reggelente jövök apával, már messziről látom (egy kicsit messziről). Igazság szerint csak egy színes kis felhő van előttem, de tudom, hogy az a fa, vagyis a haja, ha tényleg egy jószágos óriás lenne, ahogy elképzelem. Nagymama azt mondta, hogy a fák törzsében mindig egy-egy óriás lakik, aki a fa lelke, és ha kivágják az fáját, átköltözik egy másikba. A nagymama kertjében is állt egy cseresznyefa: amikor még nagyon kicsi voltam, felmásztam rá, és segítettem nagymamának cseresznyét szedni. Még szemüveg sem kellett.

A nagymama fájának cseresznyéjéből azonnal süteményt sütöttünk, vagy lekvárt is készítettünk, és eltettük télire. De aztán ki kellett vágnunk a nagymama cseresznyefáját, mert tetves lett, bár szerintem elég lett volna levágni a leveleit. Hiszen amikor az iskolában tetvesek leszünk, csak a hajunkat vágják le, nem pedig bennünket.



Amikor kivágták a fát, úgy döntöttem, hogy az óriás az iskola cseresznyefájába költözött, és magával hozta a nagymama lelkét is. Eszembe jutott, milyen szórakoztató lenne megszámolni, hogy onnantól, ahol meglátom a fát, hány lépés eljutni addig a pontig, ahol áll. Akkor tudnám, milyen közel vagyok a nagymama óriásáig. Résnyire szűkült szemmel erőlködöm, és végül, igen, ott van: vörös, sárga és narancsos folt, mint a madárijesztők parókája. Homályos, de ott van. És mellette ott az iskola, ami egy kék felhő. Azonnal számolni kezdek: egy, kettő, három...

– Gyere, Mafalda, ilyen tempóban elkése! – Apa kicsit húzza a kezemet.

– Apa, milyen hosszú egy lépésem?

– Hát, nem is tudom... Többé-kevésbé fél méter lehet. Elég magas vagy a korodhoz képest.

Folytatom a számolást. Harmincig jutok, amikor meghalok Estella füttyszavát. Harmincöt, harminchat... Negyven, ötven, száz... Az iskola kapujába érünk. Estella elém jön, köszön apának, és bekísér. A fa mellől felveszek egy levelet. Nedves, elől sárga, hátul világosbarna. Szuper tökéletes alakja van, és földszagú. Mint amikor nagymamával kertészkedtem. A zsebembe dugom.

Száznegyven lépést tettem meg, mire a cseresznyefához értem, onnantól kezdve, hogy megláttam.

Hetven méter.

